



မွန်လေးတိုင်းဒေသကြီး၊ ကျောက်ပန်းတောင်းမြို့ရှိ ခရီးသည်များ။ © ကိုဦး ၂၀၁၇

# ရွှေ့ပြောင်းသွားလာခြင်း နှင့် မြို့ပြကဏ္ဍ

CHIME သုတေသန စီမံကိန်းမှ  
 တွေ့ရှိရသည့် ရွှေ့ပြောင်းသွားလာမှုဖြစ်စဉ်၊  
 ပုံစံ နှင့် သက်ရောက်မှုများ

## အဓိကအချက်များ

- ▶ ရွှေ့ပြောင်းသူအများစုသည် သူတို့ မူလနေရပ် ပြည်နယ်တိုင်းဒေသ အတွင်းတွင် လည်းကောင်း၊ ရန်ကုန်သို့ လည်းကောင်း ရွှေ့ပြောင်းကြပြီး ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး၏ ဆွဲဆောင်မှု ပြင်းထန်ကြောင်း ပြည်တွင်း ရွှေ့ပြောင်းသွားလာမှုပုံစံများက ဖော်ပြသည်။
- ▶ လေ့လာမှုသည် ကျေးလက်ဒေသမှ မြို့ပြသို့ ရွှေ့ပြောင်းသွားလာမှုပြုလုပ်ရန် ဖြစ်ပေါ်စေသော လူမှုရေးဆိုင်ရာတွန်းအားများ၊ ၎င်းတွန်းအားများ နှင့် ဆက်စပ်နေသော စီးပွားရေးဆိုင်ရာတွန်းအားများ၏ အရေးပါပုံများကို ဖိမောင်းထိုးပြထားပါသည်။ ပိုမိုခေတ်မီတိုးတက်သော မြို့ပြလူနေထိုင်မှုဘဝအတွက် ရည်မှန်းချက်သည် မတူညီသော ကျေးလက် နှင့် မြို့ပြ သို့မဟုတ် ခေတ်မီနေထိုင်မှုဘဝ နှင့် စိုက်ပျိုးရေးအား အမှီပြုနေထိုင်ရသော ဘဝနေထိုင်ပုံစံများကို အခြေခံ၍ ဖြစ်ပေါ်လာသည်။
- ▶ မြို့ပြ နှင့် လူမှုရေးချိတ်ဆက်မှုနည်းပါးသော အလုပ်ရှင်များအား မည်သို့ ချဉ်းကပ်ရန် မသိသော ရွှေ့ပြောင်းသူများအတွက် ကြားမှဆက်သွယ်ပေးသူများ ဖြစ်သည့် မိသားစုဝင်များ၊ မိတ်ဆွေသူငယ်ချင်းများ နှင့် ပွဲစားများသည် အလွန်အရေးပါသည်။ သိကျွမ်းသူများမှတစ်ဆင့် ရွှေ့ပြောင်းသွားလာခြင်းများ ပြုလုပ်သောကြောင့် မြို့ပြ အလုပ်အကိုင်ဈေးကွက်များသည် 'ကျေးရွာ' / 'လူမျိုးစု' အလိုက်ကွဲပြားခြားနားမှုကို ဖြစ်ပေါ်စေသည်။
- ▶ အရည်အသွေးဆိုင်ရာအင်တာဗျူးများမှ ဖော်ပြချက်အရ ရွှေ့ပြောင်းသူများ ကြုံတွေ့ရသောအခက်အခဲများကြောင့် မသေချာမရေရာသော အခြေအနေများသို့ ရောက်ရှိရသည်။ မြို့ပြသို့ရွှေ့ပြောင်းရောက်ရှိချိန်တွင် အခက်အခဲများ

## CHIME သုတေသန စီမံကိန်း

ဤစာတမ်းအကျဉ်းချုပ်မှာ "မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုလျော့ချရေးနှင့် အားလုံးပါဝင်သော ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် လူသားရွှေ့ပြောင်းသွားလာမှုကို မြှင့်တင်ခြင်း" (CHIME) စီမံကိန်း ၏ တစ်စိတ်တစ်ဒေသအဖြစ် လုပ်ဆောင်သည့် သုတေသနဆောင်ရွက်ချက်များအပေါ်တွင် အခြေခံထားခြင်းဖြစ်သည်။

ဤစီမံကိန်းကို အိုင်အိုအမ် (IOM) ၊ University of Sussex ၊ မေတ္တာဖွံ့ဖြိုးရေးဖောင်ဒေးရှင်း နှင့် အလုပ်သမား၊ လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးနှင့် ပြည်သူ့အင်အားဝန်ကြီးဌာန၊ မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရတို့က ပူးပေါင်းအကောင်အထည်ဖော်ပါသည်။

သုတေသနပြုလုပ်ခြင်းအတွက်ရန်ပုံငွေအား အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှ နှင့် စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံရေး ရန်ပုံငွေ အဖွဲ့ (LIFT) မှထောက်ပံ့ပေးခြင်းဖြစ်သည်။

သုတေသနလုပ်ငန်းများကို တိုင်းနှင့် ပြည်နယ် ၄ ခုဖြစ်သည့် ရှမ်းပြည်နယ်၊ မွန်လေးတိုင်း၊ ဧရာဝတီတိုင်း နှင့် ရခိုင်ပြည်နယ်တို့တွင် ၂၀၁၇ ခုနှစ် ဇွန်ဦးကာလ နှင့် ဇွန်ရာသီအတွင်းက ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ သုတေသနပြုရာတွင် အိမ်ထောင်စုဆိုင်ရာ စစ်တမ်းကောက်ယူချက်များပြုလုပ်ခြင်း၊ အရည်အသွေးကောက်ယူခြင်းဆိုင်ရာ လူတွေ့ မေးမြန်းခြင်း နှင့် ရပ်ရွာ လူထုဆွေးနွေးပွဲများပြုလုပ်ခြင်း စသည့် ကွဲပြားသောနည်းလမ်းများကို အသုံးပြုပြီး၊ ရွှေ့ပြောင်းသွားလာမှု၊ ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှု နှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုတို့အကြား ဆက်နွယ်ပတ်သက်မှုများကို CHIME အနေဖြင့် လေ့လာစူးစမ်းခဲ့ပါသည်။

မွန်လေးနှင့် ဧရာဝတီတိုင်းတို့အတွက် စုစုပေါင်းဒေသဆိုင်ရာ ကိုယ်စားပြုနမူနာ (ကျေးလက်အိမ်ထောင်စုပေါင်း ၃,၁၁၆ ခု) ကို ရယူနိုင်ခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင် ရှမ်း နှင့် ရခိုင်ပြည်နယ်အတွက်မူ သုတေသနကောက်ကွက် နမူနာ ကျေးရွာများသို့ ဝင်ရောက်ခွင့် ပမာဏကွဲပြားခြားနားပြီး ပြောင်းလဲနေခြင်းကြောင့် ရယူနိုင်ခြင်းမရှိပါ။

စွာကြုံတွေ့ရပြီး ၎င်းအခက်အခဲများမှာ မြို့ပြများ အသစ်ရောက် ရှိလာသော ရွှေ့ပြောင်းသားများအတွက် လုံလောက်သော နေရာထိုင်ခင်းမရှိသောကြောင့် ဈေးနှုန်းသက်သာသော နေရာထိုင်ခင်းရှာမတွေ့ခြင်း၊ တည်မြဲသော အလုပ်အကိုင်ရရှိရန် ခက်ခဲခြင်း တို့ဖြစ်သည်။

- ▶ ရွှေ့ပြောင်းသူများစွာတို့သည် စီးပွားရေးတွန်းအားများကြောင့် သာမက ကောင်းမွန်သော ဘဝနှင့် ခေတ်မီ လူနေမှုပုံစံတို့ကို မျှော်လင့်ရရှိနိုင်မည်ဟူသော “တပ်မက် စိတ်လှုပ်ရှားဖွယ် ကောင်းသည့်” မြို့ပြ၏ ဆွဲဆောင်မှုကြောင့် ရွှေ့ပြောင်းထွက်ခွာ ကြသည်။
- ▶ ရွှေ့ပြောင်းသူတို့သည် မြို့ကြီးများသို့ ရောက်ရှိသည့်အခါ အဆင်ပြေသည့် နေရာထိုင်ခင်းများ ရှာဖွေရခြင်း (အသစ်ရောက်ရှိ သူများအတွက် နေစရာနေရာ မရနိုင်ခြင်းများ ရှိပါသည်) နှင့် တည်မြဲသည့် အလုပ်အကိုင်ရှာဖွေရခြင်းဟူသော စိန်ခေါ်မှုများ စွာ ကြုံတွေ့ရသည်။
- ▶ ကျေးရွာများမှ ရွှေ့ပြောင်းသွားလာမှုကြောင့် မြို့ပြအလုပ်အကိုင် ဈေးကွက်များသည် ‘ကျေးရွာ’ / ‘လူမျိုးစု’ အလိုက် ကွဲပြားခြား နားမှုကို ဖြစ်ပေါ်စေသည်။

### နောက်ခံအခြေအနေ

စိုက်ပျိုးရေးတွင် ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်နေသူများသည် မြန်မာနိုင်ငံ ၏ လုပ်သားအင်အား တစ်ဝက်နည်းပါးရှိသောကြောင့် မြန်မာ နိုင်ငံသည် ကျေးလက်အခြေပြု နိုင်ငံတစ်ခု အဖြစ် တည်ရှိလျက် ရှိသည်။<sup>၁</sup> သို့ရာတွင် မြို့ပြတွင်နေထိုင်သည့် လူဦးရေ အချိုး အစားသည် နှစ်စဉ်နှစ်တိုင်း တိုးမြင့်လာပြီး အမြန်ဆန်ဆုံးသော

ပြောင်းလဲမှုနှုန်းဖြင့် မြင့်တက်မည်ဟု မျှော်လင့်ရသည်။<sup>၂</sup> မြန်မာနိုင်ငံ တွင် နောက်ဆုံး ကောက်ယူသည့် ၂၀၁၄ ခုနှစ် သန်းခေါင်စာရင်း အရ မြန်မာနိုင်ငံ လူဦးရေ၏ ၇၀ ရာခိုင်နှုန်းသည် ကျေးလက်တွင် နေထိုင်ကြပြီး ၃၀ ရာခိုင်နှုန်းသည် မြို့ပြတွင် နေထိုင်ကြသည်။<sup>၃</sup>

ရန်ကုန်မြို့သည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ မြို့ပြအဖြစ်ထွန်းဆုံးဒေသဖြစ်ပြီး တစ်နိုင်ငံလုံး မြို့ပြ လူဦးရေ၏ ၃၅% ခန့်သည် ရန်ကုန်မြို့တွင် နေ ထိုင်ကြသည်။<sup>၄</sup> မြန်မာနိုင်ငံ၏ မြို့တော်ဟောင်းဖြစ်သော ရန်ကုန် တွင် ၂၀၁၄ ခုနှစ်က လူဦးရေ ၅.၂ သန်း နေထိုင်ပြီး ၂၀၄၀ ခုနှစ်တွင် လူဦးရေ ၁၀ သန်း နေထိုင်သည့် မဟာမြို့တော် ဖြစ်လာရန် လျာ ထားသည်။<sup>၅</sup> ဖြစ်ရိုးဖြစ်စဉ်အလျောက် လူဦးရေတိုးမြှင့်ခြင်းမှာ သ ဘာဝ ဖြစ်သော်လည်း မြို့ကြီးများသို့ အလုပ်အကိုင်နှင့် လူနေမှု ဘဝသစ် ရှာဖွေရန် ကျေးလက်ဒေသများမှ ပြောင်းရွှေ့လာမှုသည် လည်း မြန်မာနိုင်ငံ၏ မြို့ပြဖြစ်ထွန်းမှုအတွက် အရေးပါသော နေရာ မှ ပါဝင်သည်။ ဤသည်မှာ တစ်ကမ္ဘာလုံးတွင် ဖြစ်လေ့ရှိသည့် ကျေးလက်ဒေသမှ မြို့ပြသို့ လူဦးရေ ပြန်နံ့မှု ဖြစ်စဉ်အတိုင်း ရောင်ပြန်ဟပ်နေကြောင်း တွေ့ရသည်။<sup>၆</sup>

ဤစာတမ်းအကျဉ်းချုပ်တွင် ရွှေ့ပြောင်းထွက်ခွာခြင်းနှင့် မြို့ပြကဏ္ဍ ဆိုင်ရာနှင့်ပတ်သက်ပြီး CHIME မှ တွေ့ရှိချက်များကို တင်ပြထား သည်။ ကျေးလက်-မြို့ပြ ရွှေ့ပြောင်းထွက်ခွာခြင်းပုံစံများကို စု ဆောင်းရရှိသည့် အချက်အလက်များကို အသုံးပြုပြီး စတင်ဖော်ပြ ပါသည်။ ထို့နောက်တွင် ရွှေ့ပြောင်းမှုကို ဖြစ်ပေါ်စေသော တွန်း အားများနှင့် မျှော်လင့်ချက်များ၊ ရွှေ့ပြောင်းထွက်ခွာသူများ မြို့ပြ တွင် ကြုံတွေ့ရသည့် အလုပ်နှင့် လူနေမှုအခြေအနေများ နှင့် ကျေးလက်-မြို့ပြ ရွှေ့ပြောင်းခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်ရသည့် လူမှုရေး အပေါ် သက်ရောက်မှုများကို ဆက်လက်ဖော်ပြသည်။ နောက်ဆုံး တွင် ရှေ့ဆက်ရမည့် လုပ်ငန်းများအတွက် အကြံပြုချက်များကို အ ကျဉ်းချုပ် ဖော်ပြသည်။



နေစဉ်ဘဝလှုပ်ရှားမှုမြင်ကွင်းများ။ လားရှိုး၊ ရှမ်းပြည်နယ် © ကိုဦး၊ ၂၀၁၇

<sup>၁</sup> ကမ္ဘာ့ဘဏ် (World Bank), မြန်မာစိုက်ပျိုးရေး အလားအလာကို ဖြေလှယ်ကြည့်ခြင်း ၂၀၁၆ (Unleashing Myanmar's agricultural potential. 2016.)  
<sup>၂</sup> ၂၀၁၄ လူဦးရေနှင့် အိမ်အကြောင်းအရာ သန်းခေါင်စာရင်း၊ စာ-၆။  
<sup>၃</sup> ၂၀၁၄ လူဦးရေနှင့် အိမ်အကြောင်းအရာ သန်းခေါင်စာရင်း၊ စာ-၅။  
<sup>၄</sup> ၂၀၁၄ လူဦးရေနှင့် အိမ်အကြောင်းအရာ သန်းခေါင်စာရင်း၊ စာ-၆။  
<sup>၅</sup> ဂျပန် နိုင်ငံတကာ ဖွဲ့စည်းဆောင်ရွက်ရေး အေဂျင်စီ (JICA)၊ မဟာရန်ကုန် မြို့ပြ ဖွံ့ဖြိုးရေး မဟာဗျူဟာပြင်ဆင် စီမံကိန်း အပြင်ဆင် အစီရင်ခံစာ ၁၊ အပိုင်း ၂ အနုစိတ်စီမံချက် (The Project for the Strategic Urban Development Plan of Greater Yangon, Final Report 1, Part-II The Master Plan) ၂၀၁၃ ခြေလှမ်း။  
<sup>၆</sup> Skeldon (2018) ရွှေ့ပြောင်းထွက်ခွာခြင်းဆိုင်ရာ သုတေသန စာတွဲများ (Migration Research Series) စာတွဲအမှတ် - ၅၄၊ စာ-၄။

## ရွှေ့ပြောင်းထွက်ခွာမှု ပုံစံများ

ရွှေ့ပြောင်းသွားလာသူများအနေဖြင့် မူလနေရပ်သို့ ပြန်လည်ရွှေ့ပြောင်းကြသည့် အလွန်နည်းပါးသော ဖြစ်စဉ်များကိုသာ CHIME မှ ရရှိသည့် အချက်အလက်များတွင် တွေ့ရသည်။ လွန်ခဲ့သောနှစ်များအတွင်း မြန်မာနိုင်ငံ ကျေးလက်ဒေသမှ လူများ၏ နေရပ်ပြင်ပသို့ ရွှေ့ပြောင်းသွားလာမှု များပြားသည်ကို ဖော်ပြနေသည်။ လက်ရှိ ရွှေ့ပြောင်းသွားလာသူ ၁,၁၅၅ ဦးအနက် နေရပ်သို့ ပြန်လည် ရွှေ့ပြောင်းလာသူ ၁၆၄ ဦးကိုသာ CHIME အိမ်ထောင်စု စစ်တမ်း ကောက်ယူချက်တွင် တွေ့ရှိရသည်။ ဤအရေအတွက်မှာ အလွန်နည်းပါးပါသည်။

ရွှေ့ပြောင်းသူအများစုသည် သူတို့ မူလနေရာ ပြည်နယ်တိုင်းဒေသအတွင်းတွင်လည်းကောင်း၊ ရန်ကုန်သို့ လည်းကောင်း ရွှေ့ပြောင်းကြပြီး ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး၏ ဆွဲဆောင်မှုသည် ပြင်းထန်ကြောင်း ပြည်တွင်း ရွှေ့ပြောင်းထွက်ခွာမှု ပုံစံများက ဖော်ပြသည်။ သူတို့သည် ရန်ကုန်ရှိ စက်မှုဇုန်များနှင့် လုပ်ငန်းခွင်များသို့ ဝင်ရောက် လုပ်ကိုင်ကြသည်။ လေ့လာမှုပြုခဲ့သည့် ပြည်တွင်း ရွှေ့ပြောင်းသွားလာသူ ၈၅၇ အနက် ၃၆ ရာခိုင်နှုန်းမှာ ရန်ကုန်တွင် ရှိကြသည်။

### ဇယားကွက် ၁။ ကျေးလက်ရွှေ့ပြောင်းသူများနှင့် မြို့ပြဈေးကွက်ချိတ်ဆက်မှု

အသက် ၂၆ နှစ်အရွယ် သော်ဇင်\*သည် ရန်ကုန်သို့ ရွှေ့ပြောင်းပြီး ရေခဲစက်ရုံတစ်ခုတွင် အလုပ်လုပ် သည်။ သူ၏မိခင်ကို အနီးအနား ကျေးရွာတစ်ခုရှိ အမျိုးသမီးတစ်ဦးက ချဉ်းကပ်ခဲ့သည်။ အဆိုပါအမျိုးသမီး၏ မောင်ဖြစ်သူမှာ ရန်ကုန်မြို့တွင် စက်ရုံပိုင်ဆိုင် သည်။ အလုပ်ရှင်သည် လုပ်သားသစ်ရှာဖွေရန် အမျိုးသမီးကို စေလွှတ်သည်။ မေးမြန်းချက်အား ဖြေဆိုသူက သူနှင့် အဆိုပါ အမျိုးသမီးတို့ ယခင်က သိကျွမ်းခြင်း မရှိသလို ဆွေမျိုးလည်း မ တော်ကြောင်း ပြောပြသည်။ သို့ရာတွင် "သူတို့က အလုပ်သမား လိုတယ်။ ဒီက ကျွန်တော်တို့က အလုပ်လိုတယ်။ အဲဒီတော့ အလုပ် မရှိတဲ့ လူတွေက သူတို့နဲ့အတူ ရန်ကုန်လိုက်သွားတယ်" ဟု ပြောပြသည်။ သူ၏ မိခင်က အဆိုပါ အလုပ်အကိုင် အခွင့်အလမ်း အ ကြောင်းပြောပြပြီးနောက်တွင် သူသည် အဆိုပါ အမျိုးနှင့် ရန်ကုန် လိုက်သွားပြီး၊ သူ၏ ညီအစ်ကို မောင်နှမများကိုလည်း စက်ရုံတွင် အလုပ်သွင်းပေးခဲ့သည်။ ပွဲစားမှတစ်ဆင့် ရွှေ့ပြောင်းခြင်းအပေါ် သူ့အား အကဲဖြတ်စေရာတွင် မြို့ပြအလုပ်ဈေးကွက်နှင့် ချိတ်ဆက် မိရန် ပွဲစားအခန်းကဏ္ဍ အရေးကြီးကြောင်း ဖြေဆိုသည်။

"ကျနော်အသိ တစ်ယောက်မှ မရှိတဲ့နေရာကို သူနဲ့ လိုက်လာရတာပေါ့ပါတယ်။ အေးအေးဆေးဆေး၊ လုံလုံခြုံခြုံပဲ ရောက်ပါတယ်။ ဘာမှ အခက်အခဲမရှိပါဘူး။ အလုပ်ကလဲ ကောင်းပါတယ်။ အစားအသောက်လဲ အဆင်ပြေတယ်။ ကိုယ်စားချင်တာ မှာစားလို့ရတယ်။ အစားအစာနဲ့ နေစရာ ပေးထားတယ်။"

သို့ရာတွင် ဒေသအလိုက်ခြားနားမှု ရှိသည်။ ရန်ကုန်သို့ ဧရာဝတီတိုင်းမှ ပြည်တွင်း ရွှေ့ပြောင်းသူတို့ အများဆုံး ဦးတည်ထွက်ခွာကြသည်။

ပြည်တွင်းရွှေ့ပြောင်းသူ အများစုကို သူတို့မူလနေထိုင်ရာ ပြည်နယ် / တိုင်းအတွင်းတွင်လည်းကောင်း၊ ရန်ကုန်တွင်လည်းကောင်း တွေ့ရသည် (ဇယား ၁)။ ဧရာဝတီတိုင်းသည် ရန်ကုန်သို့ ပြည်တွင်းရွှေ့ပြောင်းသူ အများစု (၆၅%) ပြောင်းရွှေ့ရာ တစ်ခုတည်းသော ဒေသဖြစ်သည်။ အကြောင်းမှာ ဧရာဝတီတိုင်းသည် ရန်ကုန်နှင့် နီးကပ်စွာ တည်ရှိခြင်းကြောင့် ဖြစ်နိုင်သည်။ ရွှေ့ပြောင်းသူများ၏ ဦးတည်ရာ ဒေသသည် အခွင့်အလမ်းရရှိနိုင်မှုနှင့် နေအိမ်နှင့် နီးစပ်ရာတွင် တည်ရှိမှုတို့အပေါ် မူတည်ကြောင်း CHIME အရည်အသွေး ကောက်ယူရရှိမှု အချက်အလက်များက ဖော်ပြသည်။ သို့ရာတွင် ရွှေ့ပြောင်းမှု ပုံစံများကို ရှင်းပြရန် မလွယ်ကူပေ။

ရွှေ့ပြောင်းသူတို့၏ ဦးတည်ရာဒေသသည် ကျေးရွာများအကြားတွင်လည်း ကွဲပြားသည်။ အကြောင်းမှာ မူလဒေသနှင့် ဦးတည်ရာ ဒေသတို့အား ချိတ်ဆက်ပေးသည့် လူမှုရေးကွန်ယက်များအပေါ် မူတည်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သည်။ ဥပမာအားဖြင့် မန္တလေးတိုင်းတွင်ကျေးရွာမှ လူများသည် အဓိက ဦးတည်ရာဒေသ နှစ်ခု သို့မဟုတ် သုံးခုသို့ ရွှေ့ပြောင်းထွက်ခွာကြသည်။ ထိုနေရာများသည် တည်ရှိနေသော လူမှုရေးကွန်ယက်များ၊ မိသားစုများ ရောက်ရှိရာအရပ်ဒေသများနှင့် ပွဲစားတို့၏ အလုပ်သစ်အကိုင်သစ် ရှာဖွေပေးမှုများ နှင့် ဆက်စပ်နေသည်။ ကျေးရွာတစ်ခုတွင် ယခင်က ကျေးရွာမှ ရွှေ့ပြောင်းသူတို့ ချိတ်ဆက်ထားသည့် လူမှုရေးကွန်ယက်များမှ တစ်ဆင့် ရန်ကုန်နှင့် ပဲခူးရှိ လက်ဖက်ရည်ဆိုင်များ တွင် အလုပ်လုပ်ကိုင်ရန် ကျေးရွာမှ မြို့ပြသို့ ရွှေ့ပြောင်းမှုများစွာ ဖြစ်ပွားသည်ကို တွေ့ရသည်။ လူမှုရေးကွန်ယက်များမရှိပါက ပွဲစားတို့၏ လုပ်ဆောင်မှု များသည် ဇယား ၁ တွင် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း၊ ရွှေ့ပြောင်းသူတို့၏ ဦးတည်ရာ ဒေသအပေါ် လွှမ်းမိုးနိုင်သည်။ ဖြစ်စဉ်အားလုံးတွင် ရွှေ့ပြောင်းသူတို့အား မြို့ပြအလုပ်အကိုင် ဈေးကွက်နှင့် ချိတ်ဆက်ပေးခြင်းမှာ အဓိကကျသည်။ ရွှေ့ပြောင်းထွက်ခွာသူများသည် ဦးတည်ရာ အရပ်သို့ ရောက်ရှိကြသောအခါ သူတို့မူလနေထိုင်ရာ အရပ်ရှိလူများကို သူတို့

ဇယား ၁။ တိုင်းနှင့် ပြည်နယ်အလိုက် ပြည်တွင်းရွှေ့ပြောင်းသူတို့ ဦးတည်ထွက်ခွာရာ နေရာဒေသများ မူလနေရပ်

ဦးတည်ရာဒေသ	မူလနေရပ်			
	ဧရာဝတီ	မန္တလေး	ရခိုင်	ရှမ်း (ကန့်သတ်ဧရိယာများ)
မူလပြည်နယ်/တိုင်းအတွင်း	၂၃%	၄၃%	၄၆%	၆၆%
ရန်ကုန်	၆၅%	၂၈%	၄၆%	၁၃%
အခြား	၁၂%	၂၉%	၁၈%	၂၁%

\*ဤအကျဉ်းချုပ်ဖော်ပြချက်တွင် ပါရှိသည့် နာမည်များအားလုံးသည် ဖြေဆိုသူများ၏ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးရာကို ကာကွယ်သည့်အနေဖြင့် အမည်လွှဲပြောင်း အသုံးပြုထားပါသည်။

အလုပ်အကိုင်ရှိရာသို့ လာရောက်ပူးပေါင်းရန် တိုက်တွန်းကြသည်။ ဤသည်တို့က တည်ရှိသော လူမှုရေးချိတ်ဆက်မှုများနှင့် ကျေးရွာရွေ့ ပြောင်းထွက်မှုပုံစံများကို ပေါင်းစည်းစေသည်။

### မျှော်မှန်းချက်ဖြင့်ထွက်ခွာခြင်း

ဤသုတေသနသည် လူမှုရေးတွန်းအားများနှင့် စီးပွားရေးတွန်းအား တို့အကြား နီးကပ်စွာ ဆက်နွယ်မှု၏ အလွန်အရေးပါပုံကို အလေး ထားဖော်ပြပါသည်။ ကျေးလက်ဒေသ ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုမှ လွတ် မြောက်ရန် ရည်မှန်းချက်ဖြင့် ရွှေ့ပြောင်းထွက်ခွာခြင်းနှင့် နီးကပ် စွာ ဆက်နွယ်နေသောအကြောင်းအရာများမှာ ပိုမိုကောင်းမွန်သော ဘဝ၊ ပညာရေး၊ ခေတ်မီလူနေမှုပုံစံ နှင့် လိုလားချက်များရရှိရန် မျှော် မှန်းမှုတို့ ဖြစ်ကြသည်။ ငယ်ရွယ်သူတို့က “နေပူထဲတွင် သော်လည်း ကောင်း”၊ “ရွှံ့နွံထဲတွင်လည်းကောင်း” အလုပ်မလုပ်လိုကြဘဲ ခေတ်မီပုံစံကျသည့် အဝတ်အစားများ နှင့် ဆံပင်ပုံစံများဝတ်ဆင် ထားရှိလိုသော ဆန္ဒများကို ပြောပြကြသည်။

လူကြီးများကလည်း ၎င်းတို့၏ကလေးများအတွက် ပိုမိုခေတ်မီသည့် လူနေမှုပုံစံများရရှိရန် မျှော်မှန်းကြသည်။ ၎င်းသည် အကြောင်းတရား နှစ်ခုအပေါ် အခိုင်အမာ အခြေခံသည်။ ခေတ်မီခြင်း နှင့် စိုက် ပျိုးရေးလုပ်ကိုင်မှု သို့မဟုတ် မြို့ပြ နှင့် ကျေးလက်ဟူသော အ ကြောင်းတရားဖြစ်သည်။ လူကြီးသူမများက ၎င်းတို့၏ ကလေးများ သည် ကာယစိုက်ထုတ်ရသည့် “နေပူထဲတွင် အလုပ်လုပ်ကြခြင်း” “ထက် ပညာရေးအဆင့်အတန်းများအပေါ် အခြေခံသော ခေတ်မီ လူနေမှုပုံစံများ (မြို့ပြဘဝများနှင့် လူမှုဘဝများနှင့် ဆက်စပ်ကြသည် ) မှာ ပိုမိုသင့်တော်သည်ဟု ယူဆသည်။ ကျေးလက်ဒေသများ တွင် လုပ်ကိုင်ကြရသည့် ခက်ခဲကြမ်းတမ်းပြီး နိမ့်ကျသည်ဟု ယူဆ ကြသော အလုပ်များမှ ပြောင်းလဲလုပ်ကိုင်လိုသည့် ဆန္ဒများသည် စီးပွားရေး နှင့် လူမှုရေးဆက်စပ်နေမှုကို ဖော်ပြပြီး၊ ကျေးလက်မှမြို့ ပြသို့ ရွှေ့ပြောင်းသွားလာခြင်းမှာ ငွေရရန်နှင့် ငွေပြန်ပို့ရန် သက် သက်မှုသာမဟုတ်ကြောင်း ဖော်ပြနေသည်။ ဧရာဝတီတိုင်းမှ အ သက် ၄၉ နှစ်အရွယ်ရှိ ဖခင်တစ်ဦးက သူ၏ သမီးအား “ငွေတစ်ခု တည်းနောက်သို့မလိုက်ဘဲ ပညာရေးနှင့် အထွေထွေ အသိပညာ ရရှိအောင် ကြိုးစားဖို့” အကြံပြုသည်။

မြို့ပြသို့ ရွှေ့ပြောင်းထွက်ခွာသူ မိဘများကလည်း မြို့ပြရောက် ၎င်း တို့၏ကလေးများ အနေဖြင့် အပြုအမူသစ်နှင့် လူမှုစွမ်းရည် ရရှိမှု အပေါ် ဝက်ပူကြသည်။ ထိုအချက်များက ခေတ်မီလူနေမှုဘဝ နှင့် လိုက်လျောညီထွေဖြစ်စေမည်ဟု ယူဆကြပြီး၊ ပိုမိုပွင့်လင်းလာ ခြင်း၊ ယဉ်ကျေးပြီး နားလည်မှုရှိလာခြင်း၊ လိုအပ်ချက်ရှိသူများအပေါ် တွင် ကြင်နာတတ်လာခြင်းစသော ပြောင်းလဲမှုမျိုးစုံကို သူတို့ကဖော် ပြကြသည်။ ရွှေ့ပြောင်းသူတို့သည် လူမှုဆက်သွယ်ရေး စွမ်းရည် မြင့်မားလာကြပြီး ပိုမိုတက်ကြွလာကြသည်ဟု အချို့က ဆိုသည်။ အချို့အခြေအနေများတွင် အသားပိုလတ်လာခြင်း၊<sup>၇</sup> အဝတ်အစား အသစ်များ ဝတ်ဆင်ခြင်း၊ ဆံပင်ပုံစံသစ်များ ထားရှိခြင်းတို့သည် ခေတ်မီအသွင်အပြင်များ နှင့် စွမ်းရည်အတွက် နမူနာဖြစ် လာကြ သည် (ဇယားကွက် ၃ ကို ကြည့်ပါ)။

သူတို့၏ သားသမီးများသည် ကာယစိုက်ထုတ်ရသည့် ကျေးလက် အလုပ်ကို လုပ်စရာ မလိုတော့သဖြင့် မိဘများက ကျေနပ်ကြ သည်။ အသက် ၅၃ နှစ်အရွယ်ရှိ မိခင်တစ်ဦးက ယခုကဲ့သို့ မှတ် ချက်ပြုသည်။

“သူတို့လေးတွေ အလုပ်အကိုင်အသစ်ရလို့ မိဘတစ် ယောက်အနေနဲ့ ပျော်ပါတယ်။ သူတို့ လယ်သမားအဖြစ် အလုပ်လုပ်ဖို့ မလိုတော့ဘူး။ မကြွင်းနစ် တစ်ယောက်အ နေနဲ့ အလုပ်လုပ်တဲ့ ကုမ္ပဏီတွေ ပြောင်းလုပ်လို့ရတယ် သူတို့က အသက် ၁၈၊ ၂၀ ရှိပြီဆိုတော့ သူတို့ဘဝ [...] အတွက် သူတို့ ဘာလုပ်ချင်လဲ သူတို့ကိုယ်တိုင် ဆုံးဖြတ် လို့ ရပြီလေ။ ကျွန်မ တို့က သူတို့ အတွက် ဆုံးဖြတ်ပေး လို့ မရဘူး။”

သူတို့၏ သားသမီးများသည် စမတ်ကျကျ ဝတ်စားဆင်ယင်လာ ကြခြင်းနှင့် မြို့ပြလူနေမှုဘဝနှင့် စပ်ဆိုင်သော ခေတ်မီ အသုံးအ ဆောင်များ အသုံးပြုလာကြခြင်းအပေါ် သူတို့ ကျေနပ်ကြသည်။ လွှဲငွေရရှိမှုများသာမက မြို့ပြအရည်အသွေးများက ကျေးရွာရှိ မိသားစုများကို တိုးတက်မှု ဖြစ်စေသည်။ သို့သော် တစ်ခါတစ်ရံ တွင် ရွှေ့ပြောင်းမှုကြောင့်ဖြစ်ပေါ်သည့် အပြောင်းအလဲအပေါ်မူ တည်၍ မိသားစုတွင်း တင်းမာမှုများ ဖြစ်တတ်သည်။ အထူးသဖြင့် အမျိုးသမီးငယ်၏ ဆေးဆိုးထားသည့် ဆံပင်တိုများ၊ စကတ်အတို များနှင့် ဆွဲဆောင်မှုရှိသည့် ရုပ်အကျဉ်း ဝတ်ဆင်မှုတို့ကို ဖခင်များ က သဘောမတူတတ်ချေ။

### မြို့ပြတွင် အလုပ်အကိုင်ရရှိမှု

မြို့ပြသို့ ထွက်ခွာသည့် ပြည်တွင်း ရွှေ့ပြောင်းမှုသည် အမြန်ဆန် ဆုံး သော ပြောင်းလဲမှုနှုန်းဖြင့် တိုးမြှင့်လာသည်။<sup>၈</sup> ရန်ကုန်ရှိ အထည် ချုပ် စက်ရုံများနှင့် အသေးစား ကုန်ထုတ်လုပ်ငန်းများတွင် လုပ်ကိုင် ရန် ရွှေ့ပြောင်းကြသည့် အမျိုးသမီးငယ်များ အပါအဝင် ဖြစ်သည် ။ ကျေးလက် လယ်ယာမြေ နှင့် အလုပ်အကိုင်အတွက် ခက်ခဲစွာ စီမံ နေရသည့် မိသားစုများမှ အမျိုးသမီးများအတွက် ရန်ကုန် စက် မှုရန် များသည် အလုပ်အကိုင် အခွင့်အလမ်း များစွာကို ဖန်တီးပေး သည်။ မြို့ပြများတွင် ပုံမှန်အလုပ်ရလွယ်သည့် အလုပ်များမှာ ဧည့် ရိပ်သာ များ၊ စားသောက်ဆိုင်များ နှင့် ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်း ခွင်တို့ ဖြစ်သည်။

မြို့ပြ နှင့် လူမှုရေးချိတ်ဆက်မှုနည်းပါးသော၊ အလုပ်ရှင်များအား မည်သို့ ချဉ်းကပ်ရန် မသိသော ရွှေ့ပြောင်းသူများအတွက် ကြားမှ ဆက်သွယ်ပေးသူများဖြစ်သည့် မိသားစုဝင်များ၊ မိတ်ဆွေသူငယ် ချင်းများ နှင့် ပွဲစားများသည် အလွန်အရေးပါသည်။ (ဇယားကွက် - ၁)။<sup>၉</sup> သို့ရာတွင်၊ ရွှေ့ပြောင်းထွက်ခွာသူများသည် အခြေချပြီးသည် နှင့် သူတို့၏ ဆွေမျိုးသားချင်းများ သို့မဟုတ် ကျေးရွာသူ ကျေးရွာ သားများကို မြို့ပြတွင် အလုပ်ရစေရန် ကူညီဆောင်ရွက်ပေးသည့် သို့ မဟုတ် ပွဲစားလုပ်ငန်းဆောင်တာများကို လုပ်ဆောင်တတ်ကြ ကြောင်း ဖြစ်ရပ်များစွာက ပြသသည်။ ဤသို့ဖြင့် တူညီသောကျေး ရွာများ သို့မဟုတ် အနီးအနား ကျေးရွာများမှ လူများသည် မြို့ ပေါ် ရှိ စက်ရုံ၊ အလုပ်ရုံ နေရာတစ်ခုတည်းတွင် အလုပ်လုပ်ကိုင်ရန် စု ပုံရောက်ရှိတတ်ကြသည်။ (အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သည့်) မန္တလေး တိုင်း ကျေးရွာတစ်ခုမှကျေးလက်-မြို့ပြ ရွှေ့ပြောင်းထွက်ခွာမှု ဖြစ် စဉ်အတွင်း လက်ဖက်ရည်ဆိုင်များတွင် အလုပ်လုပ်ကိုင်ရန် ချိတ် ဆက် တည်ဆောက်ထားသည့် ကွန်ယက်များကို အသုံးပြုသကဲ့ သို့ပင်၊ ရန်ကုန်ရှိ အထည်ချုပ် စက်ရုံများတွင် အလုပ်လုပ်ကိုင်ရန် အ တွက်လည်းရွှေ့ပြောင်းရောက်ရှိနေသည့် အမျိုးသမီးငယ်များ က ကျေးရွာရှိ သူမတို့၏ ညီအစ်မများ/ သက်တူရွယ်တူများကို

<sup>၇</sup> ‘အသားဖြူခြင်း’ သည် ရိုးတွင် အလုပ်လုပ်ရကြောင်း ဖော်ပြပြီး ‘နေပူထဲတွင် အလုပ်လုပ်ကြသော’ မျိုးဆက်နှင့် မြားနားကြောင်း ဖော်ပြချက် ဖြစ်သည်။  
<sup>၈</sup> See Department of Immigration (2016) Thematic Report on Migration and Urbanization, Census Report Volume 4-D.  
<sup>၉</sup> Chapter 4 of the CHIME report explores the risks migrants face when using brokers.

အလုပ်သွင်းပေးကြောင်း CHIME အချက်အလက်များက ဖော်ပြသည်။ အကျိုးဆက်အားဖြင့် ကျေးရွာများမှ အမျိုးသမီးငယ်များသည် မြို့ကြီးများသို့ တဖြည်းဖြည်း ရွှေ့ပြောင်းထွက်ခွာကြသည်ကို တွေ့ရသည်။ ကျေးရွာများမှ ရွှေ့ပြောင်းထွက်ခွာမှုကြောင့် မြို့ပြ အလုပ်အကိုင် ဈေးကွက်များသည် 'ကျေးရွာ' / 'လူမျိုးစု' အလိုက် ကွဲပြားခြားနားမှုကို ဖြစ်ပေါ်စေသည်။

**မြို့ပြသို့ ရွှေ့ပြောင်းထွက်ခွာသူများ ကြုံတွေ့ရသည့် အခက်အခဲများနှင့် ယင်းအခက်အခဲများက မရေရာ မလုံခြုံသည့် အခြေအနေများကို ဖန်တီးကြောင်း အရည်အသွေးကောက်ယူသည့် အင်တာဗျူးများက ဖော်ပြသည်။** ယေဘုယျ ကြုံတွေ့ရသည့် စိန်ခေါ်မှုများထဲမှ တစ်ခုမှာ တည်ငြိမ်သည့် ဝင်ငွေရရှိရေးပင်ဖြစ်သည်။ မကြာခင်ကြုံတွေ့ရသည့် ထိခိုက်မှုများမှာ အလုပ်လုပ်ရသည့် နေရက်များ ပုံမှန်မရှိခြင်းနှင့် အလုပ်ရှင်က လုပ်ခမပေးသေးဘဲ ထားရှိ တတ်သည့် အလေ့အထများ ဖြစ်သည်ဟု အင်တာဗျူးများက ဖော်ပြသည်။ ထို့ပြင် ရွှေ့ပြောင်းသူတို့သည် ကတိခံဝန်ချက်ဖြင့် ချည်နှောင်မှုရှိသော အလုပ်အကိုင်များ လုပ်ကိုင်နေခြင်း၊ အန္တရာယ်များပြီး ခွဲခြားဆက်ဆံမှုရှိ သော လုပ်ငန်းခွင်များတွင် လုပ်ကိုင်ကြခြင်းစသည့် အခြေအနေများတွင် ပိတ်မိနေတတ်ကြသည်။ ဥပမာအားဖြင့် ခြေညှပ်ဖိနှပ်စက်ရုံတစ်ခုတွင် လုပ်ကိုင်နေသော ရခိုင်မှ အလုပ်သမားတစ်ဦးက ရန်ကုန်ကဲ့သို့သော မြို့ကြီးများတွင် ရွှေ့ပြောင်းအလုပ်သမားများအား လူမှု ရေးအကာအကွယ်ပေးမှု ကင်းမဲ့ကြောင်းဖော်ပြသည် (ဇယားကွက် ၂)။ ဤဖြစ်စဉ်တွင် အလုပ်သမားအား သူ၏လုပ်အားနှင့် နှစ်နာကြေးမပေးသည်သာမက၊ (စက်ရုံလုပ်သားများအတွက် လစဉ် အစိုးရလူမှုလုံခြုံရေး စနစ်မရှိ စေကာမူ) ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု နှင့် လူမှုလုံခြုံရေးဆိုင်ရာ တို့ကို မရရှိကြောင်းတွေ့ရသည်။ အလုပ်ရှင်တို့သည် ဈေးဝေပေါဖြင့် လုပ်အားရရှိလိုသော်လည်း သိက္ခာရှိသော အလုပ်အကိုင်ပေးရန်နှင့် လူနေမှုအဆင့်အတန်း ကောင်းမွန်စွာထားရှိပေးရန် တွန်းဆုတ်ကြသည်။

**ဇယားကွက် ၂ - သမီး၏ ခေတ်မီသော အလုပ်ဝန်းကျင်ကို ဂုဏ်ယူနေသည့် မိခင်**

ရန်ကုန်ရှိ စက်ရုံတွင် အလုပ်လုပ်နေသော သမီးသုံးယောက်ရှိသည့် အသက် ၄၆ နှစ်အရွယ် ဒေါ်နီလာအောင်က မြို့ပြလူနေမှုစနစ်တွင် နေထိုင်နေပြီး မိသားစုကို ထောက်ပံ့နေသည့် သမီးများအတွက် မည်မျှဂုဏ်ယူကြောင်း ပြောပြခဲ့သည်။ အဆိုပါအမျိုးသမီးသည် မိမိ၏ သမီးသုံးယောက်က မိသားစုကို ထောက်ပံ့ပေးနေမှုအား ဂုဏ်ယူဝင့်ကြားခဲ့ပြီး၊ သမီးများ၏ မြို့ပြဘဝ နှင့် မိဘများ ကျေးလက်ဘဝ ကွာခြားပုံကို ပြောဆိုခဲ့သည်။ သို့သော်သူသည် သမီးများရှိရာ မြို့သို့ တစ်ခါမှ လည်ပတ်ရောက်ရှိခဲ့ဖူးခြင်း မရှိပေ။

“သူတို့က အဲဒီမြို့ပေါ်မှာ သန့်သန့်ရှင်းရှင်း၊ သပ်သပ်ရပ်ရပ်နေနိုင်တယ်လေ။ ဒီမှာဆိုရင် ထမင်းတစ်နပ်စား ရဖို့အရေး ရှိတော့ထဲ အလုပ်လုပ်ရတယ်။ ဟိုမှာဆို သူတို့က လမ်းပေါ် ကြော့ကြော့မော့မော့နဲ့ ဖိနပ်ကို တဖတ်ဖတ်ပါပြီးသွားနိုင်တယ်။ ဒီမှာက ရွှံ့ထဲမှာရုန်းကန်ရတယ်။”

\*International Growth Centre (IGC) မှ Mr. Sudhanshu Sharma နှင့် နန်းစန္ဒီအား အကျဉ်းချုပ်ဖော်ပြချက်အပေါ် ဆန်းစစ်ချက်များနှင့် မှတ်ချက်များ ပေးခဲ့သည့်အတွက် ကျေးဇူးတင်ရှိပါသည်။

<sup>10</sup> See, for example, Wang et al (2010) Housing Migrant Workers in Rapidly Urbanizing Regions: A Study of the Chinese Model in Shenzhen. Housing Studies, 25(1), 83-100.

**နေရာထိုင်ခင်းနှင့် လူနေမှုအဆင့်အတန်း**

ရွှေ့ပြောင်းသွားလာသူလူသစ်များအတွက် ဖိအားပေးခံရသည့် အခြားအခက်အခဲတစ်ခုမှာ မြို့ပြတွင် အဆင်ပြေမည့် နေရာထိုင်ခင်း ရရှိအောင် ရှာဖွေရခြင်းဖြစ်သည်။ နေရာထိုင်ခင်း အခက်အခဲသည် ကျေးလက်မှ မြို့ပြသို့ ရွှေ့ပြောင်းသွားလာသူများနှင့် ပတ်သက်၍ လူသိများသည့် ဖြစ်စဉ်တစ်ခု ဖြစ်သည်။<sup>၁၀</sup> ဆွေမျိုးအသိုင်းအဝိုင်းချိတ်ဆက်မှုဖြင့် နေထိုင်ကြသော ရွှေ့ပြောင်းသွားလာသူများသည် ဘေးရန်အခက်အခဲအချို့ကို ကာကွယ်နိုင်ကြောင်း တွေ့ရသည်။ သို့ရာတွင် မြို့ပြသို့ ထိုကဲ့သို့ နေထိုင်ခြင်းသည် အလုပ်ဆိုင်ရာ ခေါင်းပုံဖြတ်ခံရမှု၊ ကျယ်ပြန့်သည့် အခြားအခွင့်အလမ်းများမှ ဝေးကွာသွားမှု နှင့် အခြားအခက် အခဲများကို ဖြစ်စေနိုင်သည်။ ထို့ပြင် ဤကဲ့သို့ ဆွေမျိုးအသိုင်းအဝိုင်း နှင့်အတူ နေထိုင်ခြင်းသည် ဇယားကွက် ၃ တွင် ဖော်ပြထားသကဲ့သို့ ရေရှည်အတွက် အဆင်မပြေနိုင်ပေ။ နေရာထိုင်ခင်းရရှိရန် အခက်အခဲများကြုံတွေ့ရသည့်အခါ ရွှေ့ပြောင်းသွားလာသူများသည် ဘေးမကင်း မရေရာသော အလုပ်များကို လုပ်ကိုင်လေ့ရှိသည်။ ထိုအလုပ်များက နေရာထိုင်ခင်းစီစဉ်ပေးလာသည့်အခါမျိုးတွင်ဖြစ်သည်။

**ဇယားကွက် ၃ - မရေရာသော အန္တရာယ်များသော မြို့ပြအလုပ်အကိုင်**

ရွှေ့စင်သည် အသက် ၂၇ နှစ်အရွယ် ရခိုင်ပြည်နယ်မှ ရန်ကုန်မြို့ ရှိ ဖိနပ်စက်ရုံတစ်ခုတွင် လာရောက်လုပ်ကိုင်နေသူဖြစ်သည်။ သူမ အလုပ်မှာ ဖိနပ်များကို ကော်ကပ်ရသည်။ ကော်နှင့် သုတ်ဆေးအနံ့မှာ အလွန်ပြင်းလှသဖြင့် နေမကောင်းဖြစ်ကြောင်း၊ အလုပ်မှ ခွင့်နှစ်ရက်ယူရကြောင်းပြောပြသည်။ “ခေါင်းဆောင်ကပြောတယ်။ အလုပ်ပျက်ရင် လုပ်ခထဲက ဖြတ်မယ်တဲ့။ ဒါပေမယ့် ကျွန်မလဲ တကယ်ကို မတတ်နိုင်လို့ပါ။ ကော်နံနံ ဆေးနံ့က အရမ်းပြင်းတာ။ အဲဒါတုဆေးနံ့တွေရတာများရင် ကလေး မရနိုင်ဘူးလို့ ပြောကြတာပဲ။ အမြဲနာခေါင်းစည်းတပ်ထားရတယ်။ အဝတ်အစားတွေဆိုလဲ စုတ်ပြတ်ပြီး ကော်တွေပေတာနဲ့ ပြကုန်တာပဲ။” နှစ်ရက်အလုပ်ပျက်လို့ လခထဲက ၃၆,၀၀၀ကျပ် အဖြတ်ခံရတဲ့အပြင် ရက်မပြတ်ရင်ပေးတဲ့ ဆုကြေးလည်းမရတော့ဘူး။ ဖြေဆိုသူသည် လစဉ်လခထဲမှ လူမှုလုံခြုံရေးပေးသွင်းရသော်လည်း လူမှုလုံခြုံရေးကတ်ပြားကို ၆-၇ လကြာမှ ရသည်။ ပုဂ္ဂလိက ဆေးခန်းများတွင် သွားရောက်ကုသခံရန် ငွေကြေးမတတ်နိုင်သဖြင့် ဆေးဆိုင်မှ ဆေးဝယ်သောက်ရသည်။ လုပ်ငန်းခွင် ထိခိုက်ဒဏ်ရာရမှုများအတွက် လျော်ကြေးပေး မည်ဆိုသော်လည်း ယခင်နှစ်လခန့်က အမျိုးသမီးလုပ်ဖော်ကိုင်ဖက် တစ်ယောက် လုပ်ငန်းခွင်တွင် ထိခိုက်ဒဏ်ရာရခဲ့ရာ လျော်ကြေးမရဘဲအလုပ်ရပ်နားခံလိုက်ရသည်ဟု သံသယဖြစ်မိကြောင်းဆိုသည်။

**ဇယားကွက် ၄- မြို့ကြီးများတွင် ရောက်ရှိလာသူ ရွှေ့ပြောင်းများအတွက် နေရာထိုင်ခင်း မရှိခြင်း**

ရခိုင်ဒေသမှ ရွှေ့ပြောင်းလာသူ အသက် ၂၇ နှစ်အရွယ် အိချောသည် အကျပ်အတည်းဖြစ်နေသည့် ဆင်းရဲသော မိသားစုဖြစ်ပြီး မွေးချင်း ၄ ယောက်အနက် ၃ ယောက်မှာ ရန်ကုန်မြို့သို့ရောက်ရှိနေသည်။ မိဘများ၏ အကျပ်အတည်းဒုက္ခများကြောင့် သားသမီးများက ရွှေ့ပြောင်းရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြသည်။ ရန်ကုန်မြို့သို့ ရောက်ရှိသောအခါ အလုပ်ရရန် တစ်လခန့် စောင့်ဆိုင်းရသည်။ ယင်းစောင့်ဆိုင်းနေစဉ်ကာလတွင် နေစရိတ်မတတ်နိုင်သည့်အတွက် သုံးကြိမ်တိုင်တိုင် ရွှေ့ပြောင်းရသည်။ အလုပ်ရ၍ နေစရာ ရသောအခါတွင် အဆောင်ခ ၇၀၀၀ ကျပ်ကို ကြိုတင်ပေးချေရန်

ချရန် အဒေါ်ဖြစ်သူထံမှ ငွေချေးခဲ့ရသည်။ အဒေါ်နှင့် သူမ၏ မောင်နှမ များမှာ သေးငယ်သော အခန်းငယ် တစ်ခုထဲတွင် ပြတ်သိပ် ကျပ်တည်း စွာ နေထိုင်ကြရသည်။ ရွှေ့ပြောင်းများ ဆိုက်ရောက်ရာနေရာတွင် သေး

ငယ်သည့် အခန်းကျဉ်း တစ်ခုတည်း၌ မိသားစုဝင်များ ၊ အခြားသော ရွှေ့ပြောင်းသွားလာသူများနှင့် ပြတ်သိပ် ကျပ်တည်းစွာနေခြင်းမှာ ဖြစ် လေ့ရှိသော ပြဿနာဖြစ်သည်။

**အထောက်အထားမှ လုပ်ဆောင်မှုဆီသို့ - CHIME တွေ့ရှိချက်များမှ ဘာတွေကို သိရှိနားလည် နိုင်သလဲ။**

- ၁။ တွေ့ရှိရသော အထောက်အထားများအရ မြို့ပြများသို့ ရွှေ့ပြောင်းထွက်ခွာသူတို့၏ လူနေမှုအဆင့်အတန်းနှင့် အလုပ်အကိုင်အခြေအနေ များကို မြှင့်တင်ပေးရန်နှင့် မြို့ကြီးများသို့ ရွှေ့ပြောင်းသူလူသစ်များ၏ ကြားကာလအခြေအနေကို ပံ့ပိုးပေးရန် လိုအပ်ကြောင်းတွေ့ရသည်။ ရွှေ့ပြောင်းလာသူတို့၏ အဆင်ပြေသော နေရာထိုင်ခင်းရရှိရန် ကြံ့တွေ့ရသည့် အခက်အခဲများက မြို့ကြီးများတွင် ရွှေ့ပြောင်းသူတို့အ တွက် ဈေးပေါပေါနှင့် အဆင်ပြေလွယ်ကူစွာ နေထိုင်နိုင်သည့် နေစရာမျိုးရှိသင့်ကြောင်း ပြသနေသည်။ ထိုသို့ လုပ်ဆောင်ခြင်းအားဖြင့် အစိုးရမှ လုပ်ဆောင်ပေးထားသော မြို့ပြရှိ ဝန်ဆောင်မှုများအား ရွှေ့ပြောင်းသူများသည် လက်လမ်းမှီနိုင်မည်ဖြစ်ရာ ထိုဝန်ဆောင်မှုများ သည်လည်း ရွှေ့ပြောင်းသူများ၏ လိုအပ်ချက်များနှင့် ကိုက်ညီနေမည်ဖြစ်သည်။
- ၂။ အလုပ်အကိုင် နှင့် လူနေမှု အဆင့်အတန်းကို အဆင့်မြှင့်တင်ခြင်းဖြင့် ရွှေ့ပြောင်းထွက်ခွာခြင်း ကြောင့်ကြုံတွေ့ရမည့် ဒုက္ခ ဆင်းရဲများမဖြစ် စေရန် လျှော့ချနိုင်ပြီး ရွှေ့ပြောင်းသူများနှင့် သူတို့၏ မိသားစုများအား လုံခြုံစိတ်ချရပြီး အောင်မြင်သော ရွှေ့ပြောင်းထွက်ခွာမှု ဖြစ်ပေါ်စေ ရန် အခွင့်အလမ်းများ တိုးမြှင့်ပေးနိုင်မည် ဖြစ်သည်။ ILO ၏ တစ်နိုင်ငံလုံးအတွက် အားထုတ် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည့် "အားလုံးအတွက် လူမှုကာကွယ်ခြင်း အခြေခံဆောင်ရွက်ချက်" သည် အလုပ်အကိုင်အနေအထားကြောင့် (သို့မဟုတ်) နာမကျန်း ဖြစ်သော်လည်း လူမှုဖူလုံ ရေးအစီအစဉ်မှ မည်သည့် အကျိုးခံစားခွင့်များမရရှိဘဲ မရေရာသောအခြေအနေ သို့ရောက်ရှိရသော ရွှေ့ပြောင်းသားများအား ကူညီနိုင် မည်ဖြစ်သည်။ တစ်ချိန်တည်းတွင် အများအယွင်းနှင့်ကြုံတွေ့ရသည့်အခါ ရွှေ့ပြောင်းသူတို့၏ အခြေအနေဆိုးများ၊ ဖြစ်စဉ်များ၊ လုပ်ငန်း ခွင် နှင့် လုပ်ငန်းခွင်ပြင်ပ ခေါင်းပုံဖြတ် ခံရမှုများ စသည့် ခွင် နှင့် လုပ်ငန်းခွင်ပြင်ပ ခေါင်းပုံဖြတ် ခံရမှုများစသည့် အခြေအနေများကို ပံ့ပိုးပေး နိုင်မည့် အထောက်အပံ့များ တိုးတက်စေ ရန်လည်း ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်သည်။
- ၃။ ကျေးလက် လူ့အဖွဲ့အစည်းနှင့် သူတို့၏ လူမှုဘဝများသည် မြို့ပြ စီးပွားရေးနှင့် မည်ကဲ့သို့ ခွဲခြားမရအောင် ပေါင်းစပ်တည်ရှိ နေကြောင်း ဤသုတေသနက ဖော်ပြသည်။ ကျေးလက်ဒေသအား စွန့်ခွာရွှေ့ပြောင်းမှုများသည် ကျေးလက်ကိုသာမက မြို့ကြီးများကိုလည်း အပေါင်း လက္ခဏာ နှင့် အနှုတ်လက္ခဏာ ဆောင်သော အပြောင်းအလဲကို ဖြစ်ပေါ်စေသည်။ ရွှေ့ပြောင်းသွားလာမှုကြောင့် ဖြစ်ပေါ်သည့် အကျိုးရှိ သော သက်ရောက်မှုများကို အလေးထား ပံ့ပိုးဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် နေရပ်စွန့်ခွာရွှေ့ပြောင်းမှုကြောင့်ဖြစ်ပေါ်သည့် အနှုတ်လက္ခဏာဆောင် သော အဖြစ်အပျက်များကို လျှော့ချနိုင်မည့် အနာဂတ် အစီအမံများကို ချမှတ်လုပ်ဆောင်သင့်သည်။ ဤသို့ဆောင်ရွက်ရာတွင် ကျေးလက် ၊ မြို့ပြ (နှင့် ပြည်ပ) ရွှေ့ပြောင်းမှုဟူ၍ တစ်သီးတစ်ခြား မဟုတ်ဘဲ ဘက်စုံရွှေ့ပြောင်းသွားလာမှုများအတွက် လုပ်ဆောင်သင့်သည်။ မြို့ ပြနှင့် ကျေးလက် အခြေအနေများအတွက် နေရပ်ပေါင်းစုံတွင် ရှိနေကြသည့် မိသားစုများ၏ အခန်းကဏ္ဍ အရေးပါသည်ကိုလည်း အသိ အမှတ်ပြုရန် လိုအပ်သည်။
- ၄။ သုတေသနမှ ရန်ကုန်သို့ရွှေ့ပြောင်းသွားလာခြင်းလမ်းကြောင်းများအား မီးမောင်းထိုးပြထားသလို ပြည်နယ် နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအတွင်း ကျေးလက်မှမြို့ပြသို့ ရွှေ့ပြောင်းသွားလာခြင်း၏ အရေးကြီးသောလားရာများအားလည်း မီးမောင်းထိုးပြထားပါသည်။ ဤအကြောင်းအချက် များအားကြည့်ခြင်းအားဖြင့် ရန်ကုန်သာမက အခြားသောမြို့ပြဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများသည်လည်း ရွှေ့ပြောင်းသူများ၏နေထိုင်မှုဘဝများအား များစွာအကျိုးပြုနိုင်မည်ဖြစ်ပြီး အခြားသောမြို့ပြများ၏ စီးပွားရေးအခြေ အနေများအားလည်း အခွင့်အလမ်းများဖန်တီးပေးနိုင်မည်ဖြစ်ရာ နိုင်ငံတစ်ဝန်းမျှတသော စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအားဖြစ်စေနိုင်မည် ဖြစ်သည်။
- ၅။ ရွှေ့ပြောင်းသွားလာခြင်းသည် မြို့ပြဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးစီမံကိန်းတွင် အလွန်အရေးကြီးသော အခန်းကဏ္ဍတွင် ပါဝင်သော်လည်း လက်ရှိအ နေအထားတွင် မြို့ပြဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးစီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းတွင် ရွှေ့ပြောင်းသွားလာခြင်းအား ထည့်သွင်းစဉ်းစားလေ့မရှိပေ။ အားလုံးပါဝင် သော မြို့ပြစီမံကိန်းမူဝါဒ တစ်ရပ်ဖြင့် အခြေခံလိုအပ်ချက်များဖြည့်ဆည်းနိုင်ရေး နှင့် ရွှေ့ပြောင်းသူများ၏ လူမှုစီးပွားရေးအားထည့်သွင်းပေး ခြင်းသည် ရွှေ့ပြောင်းသူများ နှင့် မြို့ပြဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး စီမံကိန်းရေးဆွဲသူများမှစိတ်ဝင်စားလျက်ရှိသည်။

**CHIME လေ့လာတွေ့ရှိချက်စာတမ်းကို အင်္ဂလိပ်၊ မြန်မာ နှစ်ဘာသာဖြင့် အောက်ဖော်ပြပါ ပုံစံအမျိုးအစားများအတိုင်း ရရှိနိုင်ပါသည်။**

- အစီရင်ခံစာအပြည့်အစုံ
- ဒေသအလိုက် အစီရင်ခံစာ (ဧရာဝတီတိုင်း၊ မန္တလေးတိုင်း၊ ရခိုင်ပြည်နယ်)
- ခေါင်းစဉ်အလိုက် အစီရင်ခံစာ (ကျား၊ မ ဖြစ်တည်မှု၊ စိုက်ပျိုးရေး၊ မြို့ပြကဏ္ဍ၊ ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှု နှင့် ကြွေးမြီ၊ လွှဲပို့ငွေ၊ လူမှုရေး သက်ရောက်မှုများ)

CHIME လေ့လာတွေ့ရှိချက်စာတမ်းအကြောင်း ပိုမိုသိရှိလိုပါက [iomyangon@iom.int](mailto:iomyangon@iom.int) သို့ ဆက်သွယ်မေးမြန်းနိုင်ပါသည်။

**အိုင်အိုအမ် - ရွှေ့ပြောင်းသွားလာနေထိုင်ခြင်းဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်း**

လိပ်စာ - အမှတ် (၅၀/ခ)၊ သီရိမင်္ဂလာ ၂ လမ်း၊ ၈ ရပ်ကွက်၊ ကမာရွတ်မြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့၊ မြန်မာ။  
ဖုန်း - +၉၅ ၉ ၇၃၂၃၆၆၇၉ - ၈၀၊ +၉၅ ၁ ၅၂၂၂၇၉၊ ၅၂၃၅၀၉ ဖက်စ် - +၉၅ ၁ ၅၂၂၂၇၉  
အီးမေးလ် - [iomyangon@iom.int](mailto:iomyangon@iom.int)